

Den Danske Kvalitetsmodel på det sociale område

Fælles kommunale retningslinjer for
standard 1.5 magtanvendelse

Den Danske Kvalitetsmodel på det sociale område

Dansk kvalitetsmodel på det sociale område udfoldes i et samarbejde mellem Danske Regioner og en række danske kommuner, herunder Randers Kommune. Arbejdet med at udvikle en kvalitetsmodel indeholdende fælles vedtagne standarder på socialområdet blev iværksat i 2007. I Kvalitetsmodellen er der indtil nu udviklet 9 standarder for den sociale indsats på tilbuddene. Standarderne dækker såvel ydelsesspecifikke som organisatoriske emner. Inden for det ydelsesspecifikke område er der standarder for *kommunikation, brugerinddragelse, individuelle planer* og de 3 nye standarder *medicinbehandling, magtanvendelse og utilsigtede hændelser*. Inden for det organisatoriske område er der standarder for *ledelse, arbejdsmiljø og kompetenceudvikling*.

De bærende værdier for Randers Kommunes deltagelse i arbejdet med kvalitetsmodellen er følgende:

Kvalitetsmodellen skal overordnet danne ramme for faglig udvikling og læring på tilbuddene, herunder skabe et fagligt flagskib og skabe stolthed ved:

- En kvalificering af den pædagogiske praksis
- En synliggørelse af fagligheden på tilbuddene
- Brug af metoder der italesætter den pædagogiske praksis
- En øget bevidsthed om egen praksis

Tilvejebringe god ledelsesfunktion ved:

- En systematisk dokumentation af det sociale arbejde
- En systematisk dokumentation af undervisning

Forbedre pårønderarbejdet ved:

- Øget gennemsækelighed i forhold til det tilbud, der gives en borger
- At give pårørende en tryghed og synlighed i det arbejde, der udføres med deres pårørende

Med udgangspunkt i de ni kvalitetsstandarder for det sociale arbejde, har Randers Kommune udarbejdet fælles retningslinjer, for arbejdet med standarderne på tilbuddene. Efterfølgende skal det enkelte tilbud udarbejde lokale tilføjelser til retningslinjerne, således at disse tilpasses forholdene på det pågældende sted.

Skematisk ser processen således ud:

Standarder:

- Seks ydelsesspecifikke standarder og tre organisatoriske standarder

Fælles kommunale retningslinjer:

- Fælles kommunale retningslinjer, der er gældende for alle tilbud i Randers Kommune der deltager i Kvalitetsmodellen

Lokale tilføjelser:

- Lokale tilføjelser, hvor det enkelte tilbud tilpasser retningslinjerne til den specifikke målgruppe og den sociale indsats hertil

Dette dokument udgør de fælles kommunale retningslinjer for kvalitetsstandard 1.5 magtanvendelse

Fælles kommunale retningslinjer for standard 1.5 magtanvendelse

Dokumentoversigt

Dokumenttype: Fælles kommunale retningslinjer.	Titel: Retningslinjer for: <ul style="list-style-type: none">• Randers Kommunes fælles kommunale retningslinjer for 1.5 magtanvendelse.	
Anvendelsesområde: Alle tilbud i Randers Kommune der deltager i Kvalitetsmodellen.	Standard: 1.5 magtanvendelse.	Gældende fra:
Målgruppe: Alle ledere og medarbejder der arbejder på tilbud, der deltager i Kvalitetsmodellen.	Udarbejdet af: Dokumentet er udarbejdet i samarbejde mellem ressourcepersonerne og den kommunale koordinator.	Revision senest:
Godkendt af:		Revisionsansvarlig: Den kommunale koordinator, Drift- og udviklingsafdelingen på det sociale område i Randers Kommune.

Formål

Denne fælles kommunale retningslinje for magtanvendelse på voksenområdet er formuleret i henhold til kvalitetsmodellens standard 1.5 magtanvendelse.

Formålet med retningslinjen er at sikre, at gældende lovgivning på området bliver overholdt samt sikre at den enkelte borgeres og medarbejders retssikkerhed i forbindelse med magtanvendelser.

Retningslinjen skal desuden sikre at der arbejdes udviklingsorienteret med magtanvendelser, således at der skabes læring i organisationen og for at forebygge og begrænse magtanvendelser.

Ansvarlig

Ledelsen og relevante medarbejdere på tilbuddet har ansvar for, at den enkeltes retssikkerhed i forbindelse med magtanvendelser er sikret.

Ledelsen og relevante medarbejdere har tilbuddet har ansvar for at følge gældende lovgivning på området.

Ledelsen har ansvar for, at der på tilbuddet udarbejdes lokale tilføjelser og at disse er implementeret.

Ledelsen og relevante medarbejdere er ansvarlige for at følge retningslinjernes krav til fremgangsmåde og dokumentation i forhold til de fælles kommunale retningslinjer og de lokale tilføjelser.

Definition af begreber

Selvbestemmelsesretten

Det er ikke lovligt/tilladt at gøre indgreb i denne ret, med mindre:

- Der er regler, som fastsætter noget andet (for eksempel servicelovens regler om magtanvendelse) eller
- Man har givet andre personer tilladelse til at varetage sine personlige og/eller økonomiske interesser

Målgruppen

Reglerne om indgreb i selvbestemmelsesretten (magtreglerne i servicelovens §§ 124-127) gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der får personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand efter §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 og aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104, og som ikke samtykker i en foranstaltning efter §§ 125-129. Det er en forudsætning, at der foreligger den fornødne faglige dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.

Magtanvendelse

Magtanvendelse omfatter alle tilfælde, hvor en borger ved en andens fysiske indgriben begrænses i sin frie færden og dermed i sin selvbestemmelse. Dette gælder også de typer af magtanvendelse, der er nævnt i Servicelovens §§ 125 til 129, og som myndigheden har godkendt anvendelse af.

Magtanvendelse foreligger, hvor borgeren ikke *frivilligt* medvirker til foranstaltningen. Hvis borgeren enten direkte modsætter sig foranstaltningen, forholder sig passiv, eller ikke er i stand til at give informeret *samtykke*, vil der således være tale om magtanvendelse. Alle former for magtanvendelse skal registreres og indberettes.

Samtykke

Et samtykke er en udtrykkelig eller stiltiende tilkendegivelse om, at en handling godt må foretages. Et gyldigt samtykke kan således foreligge i form af:

- Et **udtalt samtykke**, hvor det klart gives udtryk for, at man er indforstået med den pågældende handling
- Et **stiltiende samtykke**, hvor den enkeltes signaler og opførsel kan tolkes således, at der foreligger et samtykke. Det forudsættes, at man har et godt kendskab til den pågældende person.

Gyldigheden af et samtykke forudsætter, at det gives/udtrykkes umiddelbart inden handlingen udføres. Borgeren kan til enhver tid ophæve sit samtykke.

Fremgangsmåde

De fælles kommunale retningslinjer for magtanvendelse er beskrevet i dette dokument. Arbejdet med magtanvendelser tager altid udgangspunkt i glædende lovgivning og retningslinjer.

Med afsæt i denne fælles kommunale retningslinje skal der på det enkelte tilbud udarbejdes en lokal tilføjelse for magtanvendelse.

Den lokale tilføjelse skal som minimum beskrive:

- Hvordan magtanvendelser registreres og indberettes
- Hvordan tilbuddet analyserer magtanvendelsesepisoder
- Arbejdsgange der sikrer, at der på baggrund af den enkelte analyse udarbejdes forebyggende initiativer
- Hvordan forebyggende initiativer formidles i medarbejder gruppen

Retningslinjer for registrering og indberetning af magtanvendelser

Socialstyrelsen har på voksenområdet udarbejdet vejledninger og skemaer til registrering og indberetning af magtanvendelser.

Der er forskellige procedurer, som skal følges alt efter hvilken magtanvendelse der er tale om. Skemaerne er tilgængelige på Broen.

Der er forskellige skemaer der skal benyttes afhængig af hvilke § der er tale om.

Magtanvendelse – skema 1

- Magtanvendelse og andre overgreb efter Servicelovens § 125, 127 og 128: Personlig alarm, pejlesystemer, særlige døråbnere og tilbageholdelse i boligen samt beskyttelsesmidler.

Magtanvendelse – skema 2

- Magtanvendelse og andre indgreb efter Servicelovens § 126 m.v. : Fastholdelse herunder indgreb foretaget i nødværge eller som led i nøddret, fastholdelse i hygiejnesituationer samt al anden magtanvendelse dvs. indgreb, som er ulovlige samt magtanvendelse foretaget med samtykke.

Magtanvendelse – skema 3

- Servicelovens § 129: Optagelse i særlige botilbud uden samtykke.

Referencer

Lov om social service kap. 24

Bekendtgørelse nr. 1093 af 21/09/2009. Bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.

Bekendtgørelse nr. 688 af 21-06-2010. Bekendtgørelsen om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven.

Vejledning nr. 54 af 21-06-2010. Vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten overfor voksne, herunder pædagogiske principper.

Vejledning til indberetningsskema 1 og 2, Servicestyrelsen.

Vejledning nr. 42 af 26-05-2011 om anvendelse af personlig alarm- eller pejlesystem over for børn og unge med nedsat psykisk funktionsevne, der er anbragt i døgninstitution eller på opholdssted.

